

TERMÉSZETES ÉS MESTERSÉGES ÜREGEK MEGISMERÉSÉNEK DÉL-DUNÁNTÚLI KRONOLÓGIÁJA

I. RÉSZ. A KEZDETI BARLANGKATASZTER 1952–1961

Szerző több évtizedes kataszterező munkájának eredményeként két részre bontva áttekintést ad a dunántúli barlangok nyilvántartásáról oly módon, hogy a kezdetinek számító munkákban szereplő, majd pedig a napjainkban élő dokumentációk alfabetikus felsorolását adja. Az utóbbi terjedelme miatt külön összeállítást képez, jóllehet itt mindkét részben csak a legszükségesebb adatok ismertetésére van lehetőség.

A „II. rész” munka alatt lévő összeállítás, mely a „Napjaink katasztere 1965-től” címet viseli majd a később tervezett publikálásakor. Ebben szerepel majd az 1984-es „Magyarország barlangjai” is.

Bevezetés

A területet felölölő Kadić–Kevi–Szabó által elsőként rögzített ismert katasztereknek megfelelő három időszakra bontott terminusokban felsorolt objektumok mellett a további feltérési folyamatokra és a későbbi elnevezésekre szögletes zárójel között történik utalás, **kiemelve** a jelenleg használt elnevezést. A kataszteri szám előtti „R” v. „BO”** jelről bővebbet ld. a „Forrásmunkák” alatt. A mellékelt ábrán mutatjuk be a Mecsek és a Villányi-hegység kataszteri számok szerinti felosztását.

Petényi Salamon János által az 1860-as években készített befejezetlen és elkallódott „Magyarország barlangjai” c. értekezése az első kataszter volt, mellyel sajnos nem tudunk foglalkozni

Az 1768–1952 időszakban nyilvántartásba vett barlang méretű üregek Kadić Ottokárnál

Abaligeti-barlang az 1768-as (Mattenheim) megismerésen alapul Kadićnál (Paplika) /517 m/ [Kevinél szinonimák: Abaligeti forrásbarlang, Abaligeti cseppkőbarlang, Nagy Paplika, Paplyuk, Pfaffenhöhle, Pfaffenloch. Ld. Gebhardt–Oppe korszerű leírása. R. 4121-000.00 />1500 m/ BO. 4120-1 /1750 m/]

Abaligeti víznyelő [Későbbi szinonimák: **Törökpince**, Török-pince-víznyelőbarlang, Abaligeti víznyelő barlang, Víznyelő barlang. R. 4121-710.01 /poligon: 88,86 m Δ = -9,3 m/, BO. 4120-13 /86 m/]

Beremendi sziklaüreg [Kevinél: Beremendi II. barlang, **Beremendi Ördöglyuk** /30 m hossz, 24 m mély/ R. 4153-01]

Kantavári sziklaüreg /34 m/ [Kevinél és Sz. P. Z.-nál nincs nyilvántartva a nem karsztos – homokkőben vajt – mesterséges aknaszerű létesítmény R. 4120-13]

Mánfai barlang (Kőlyuk) /93 m/ [**Mánfai Kőlyuk**, Mánfai-barlang, Kőlik, Kőlyuk, Gyula-barlang, gr. Zichy Gyula barlang R. 4125-00 BO. 4120-2]

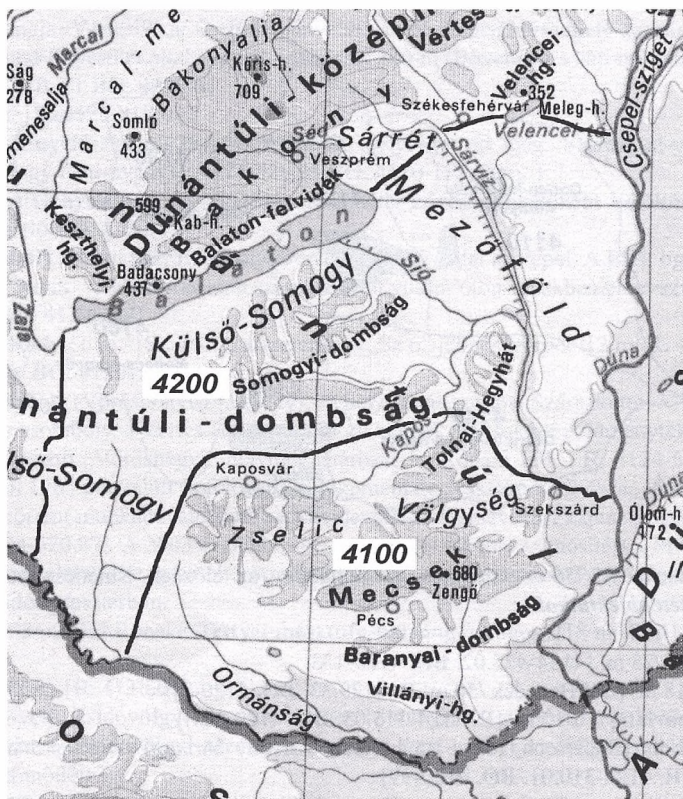
Megyefai zomboly /"kevésbé mély"/ [Letermelték! Kevinél nem szerepel R. 4110-08]

Mélyvölgyi sziklaüreg /34 m/ [Kevinél Ozanich nyomán „Nagymélyvölgyi barlang”, Nagymélyvölgyi forrásbarlang, Rónakinál 1980–84 **Mélyvölgyi Kőfülke Vizes barlangja** R. 4125-520.7/1 BO. 4120-160]

Vízfő sziklaüreg /2–5 m ?/ [A forrás szifon előtti később leszakadt fülke. Továbbiakban – mint Sz. P. Z.-nál a szifon mögötti **Vízfő barlang**. Később ld. Rónaki 1962. Orfűi Vízfőforrás-barlangja. v. **Orfűi Vízfő barlang** /„mintegy 150 m”/ R. 4124-000.00, BO. 4120-3]

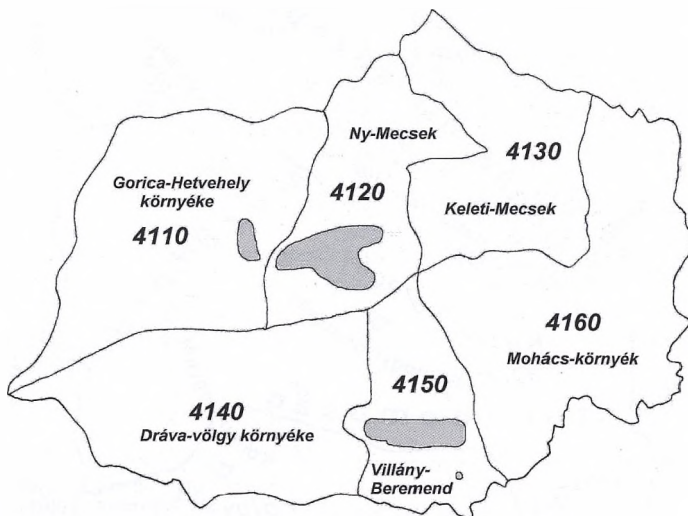
Zsidóvölgyi zomboly /Pokorny: 34 m/ [Kevinél Vértes nyomán külön „Zsidóvölgyi zomboly” /17 m/ és Sz. P. Z.-nál a „Zsidóvölgyi víznyelők (Ördöglyuk Zs 1–2), melyet 1946-ban Vértes sikeresen festett. Az első mindössze 2 m-ig, a második 17 m mélységig járható.” A BETE 1937-es naplóban mint a „Mecsek Egyesület zombolya” szerepel: 13 m hosszú, 20 m mély. Említe még Zsidóvölgyi I. és II. víznyelőként, valamint Zsidóvölgyi zomboly néven. Valójában két egymás melletti felszíni nyílású inaktív víznyelő, melyeket a Kőlyuk vízműnek történt kiépítése során 1969-ben cementtel tamponáltak. Rónakinál (2001)

Zsidóvölgyi Ördöglyukak. R. 4125-705. 02. „A nem azonosított barlangok” fejezetben található (R. L. 1979), mert Pokorny leírása kétségeket kelt.]

[Megjegyzés: Kadić kéziratában az „Abaligeti barlang”-ról a bőséges irodalomjegyzéket követően „A kutatás története” a „Helyrajzi viszonyok” „A barlang morfológiája” „A barlang állatvilága” fejezetek a 390–398. oldalon található. Az „Abaligeti víznyelő”-ről a 398. oldalon két irodalmi tétel után rövid ismertető van. A „Mánfa” „Mánfai barlang /kőlyuk/” a 398–401. oldalon van tárgyalva. Az irodalom 11 tételét követően „A kutatás története” „Helyrajzi viszonyok” „Vízrajzi viszonyok” „Hőmérsékleti viszonyok” fejezetek olvashatók. A „Kantavári sziklaüreg”-ről a 401. oldalon van leírás, mely előtt 3 irodalmi hivatkozást találunk. A „Mélyvölgyi sziklaüreg”-ről ugyanezen oldalon 1 irodalmi adat után ad leírást. Ezen az oldalon találjuk négy soros ismertetőjét 1 irodalmi hivatkozással a „Zsidóvölgyi zomboly”-ról. Ugyanezen oldalon „Orfű” „Vízfői sziklaüreg”-nek 2 irodalmi adattal rövid leírása van. Mint írja: „...kapuzata beszakadt... bejárata kb. 2,5 m magas lehetett”. Még mindig ezen az oldalon kezdve, de a következő 403. oldalon befejezve „Megyefapuszta” „Megyefai zomboly”-ról 1 irodalomhivatkozással ad bő leírást, főképp az őslénytani leleteiről. „A Villányi hegyek szikla üregei” cím alatt csaknem a 404. oldalt kitöltő leírást találunk az őslénytani kutatást végzők eredményeiről. Ezt követően „Baranya vármegye” „Beremend” „Beremendi hasadékok” leírásában a bőséges irodalmi felsorolást követő „A kutatás története” fejezetben ugyancsak bő faunisztikai leírás tanulmányozható a 408. oldal kezdetéig. A „Beremendi sziklaüreg”-ről 2 irodalmi adat után rövid ismertető van. Ez az egyetlen barlang méretű Villányi-hegységi objektum, ami miatt a fenti listán nincs különválasztva, mint a következő kataszteri leírásokban. A 408. oldalon „Villány” „Villányi hasadékok” címet követő bőséges irodalomjegyzék után a következő oldalon „A kutatás története” fejezet az őslénytani vizsgálódók eredményeiről ad áttekintést. Ugyanezen oldalon „Csarnóta” „Csarnótai hasadékok” 7 irodalmi adat felsorolást követő „A kutatás története” c. fejezet, majd a „Helyrajzi viszonyok” és az „Őslénytani eredmények”-ről olvashatunk a 411. oldalon bezárólag.

Összegezve itt a kataszterbe vett barlangok száma a mesterséges üreggel együtt összesen 8 db.]

1952–1956 Kevi László '55/'56-os kéziratok munkájában (az előzőek ismétlése nélkül csak az újabb előfordulások) rögzített objektumok

Büdöskúti zomboly /25 m/ [4124-425.02. BO. 4120-133.]

Barnakő barlang /18 m/ [Gál Benedek /50 m/ R. 4129.33. BO. 4120-7]

Cigányhegyi aknabarlang /10-12 m/ [R. 4124-315.03. BO. 4120-101.]

Cigányhegyi zomboly (Raberloch, recte: Räuberloch, Zsvány barlang) /„Vértés 5 m mély, 9 m hosszú teremről beszél”/ [R. 4124-310.01. BO. 4120-99]

Füstös lik, Füstös lyuk /20 m/ [Bolhás barlang, Tekerési–füstös-lik, Kovácsszénájai-Füstös-lik. Rónakinál. R. 4129-14. BO. 4120-6.]

Gorica-völgyi zomboly /Vértés szerint 13 m hosszú, 9 m mély/ [Rák völgyi zomboly, Goricai-zomboly, Gorica-völgyi-zomboly. R. 4110.09]

Hosszúcsér zomboly, Hosszúcsér zombolya /Vértés szerint 35 m/ [Hosszúcséri-zomboly Rónakinál. Ez a BETE naplóban úgy gondoltuk a „Repsz-zomboly”-ként szerepel, bár a Sz. P. Z.-nál ábrázolt oldalfülke e feltételezést kétséggé teszi. R. 4125-905.01. BO. 4120-157]

Kétágú-völgy oldalán lévő zomboly (a BETE naplóból idézi) [Kétágú-völgyi-zomboly. R. 4121-520.02.]

Kis Füstös-lik, Kis Füstös-lyuk /3 m/, [Füstös-lik melletti kőfülke, Tekerési-kőfülke, Kovácsszénájai-kőfülke, R. 4129.15 BO. Füstös kőfülke 4120.181]

Kis-Paplika, Kisaplika /3–5 m/ [Vízűnek történt foglalása előtti feltárásról ld. Rónaki cikkét /több mint 40 m elárasztott folyosó/ R. 4121-305.01. BO. 4120-22.]

Kozári barlang /10 m/. A zomboly 1955-ben a bányaműve-lés során tárult fel, majd lefejtették. [Ld. Rónaki cikkét 1969-ből. R. 4125-425.8/1]

Melegmányi kettőszifonú barlang, Melegmányi forrásbarlang, Melegmányi barlang, Melegmányi vízfolyásos barlang, „Mélyvölgyi II.sz. barlang. /Vértés 57 m/ [R. 4125-420.8/1 BO. 420-161.]

Mélyvölgyi-kőfülke /5 m/ [Nagymélyvölgyi kőfülke, Felső-mélyvölgyi kőfülke R. 4125-520.7/2. BO. 4120-159]

Mélyvölgyi I. zomboly /17 m/ [Nagymélyvölgyi-zomboly. R. 4125-525.7/1. BO. 4120-165]

Mélyvölgyi II. zomboly /10 m mély, 5 m szintes kiterjedése/ [Nagymélyvölgyi II. zomboly R. 4125-625.7/1 BO. 4120-210]

Mélyvölgyi rókaljuk /6 m/ [(Mélyvölgyi)-Rókaljuk (bg.) R. 4129.44 Rókaljuk-barlang BO. 4120-211]

Orfű-hegyi zomboly /8 m/ [Orfűhegyi-zomboly R. 4124-815.3/1 BO. 4120-45]

Orfűi kőbánya barlangja /Vértes 9 m/ Orfűi kőbánya víztároló ürege [**Mészégető-források-barlangja** A Pro Natura Barlangkutató Egyesület által végzett feltárással 330 m (Bővebben a három barlangbejáratról ld. a II. részben.) **R.** 4124-910.3/1 **BO.** 4120-4]

Pince-barlang /8 m/ [**R.** 4126-810.01]

Szárazkúti I. sz. víznyelő /15 m/ [Sz. P. Z. 11 m mélységet ad meg. Szárazkúti-víznyelő, Szárazkúti-víznyelőbarlang. Nagy Fáni-nyelő **R.** 4124-520.01 **BO.** 4120-112 /20m/]

Szárazkúti II. sz. víznyelő /6 m/ [később Kilométer-köves-víznyelőként jelöltük. **R.** 4124-520.04. Kilométerköves-nyelő **BO.** 4120-187]

Szárazkúti I. zomboly /10 m/ [Sz. P. Z. kataszterében „Sz 5” jellel szerepel. A BIH. bg.cs. munkahelyeként „168-as-zomboly”-ként – a telefon oszlop száma szerint volt a ’60-as években elnevezve /16 m/ ld. Rónaki. **R.** 4124-515.01. **BO.** 4120-184]

Szárazkúti II. zomboly /6 m/ [Sz. P. Z. kataszterében „Sz 6” jellel szerepel /12 m/ **R.** 4124-515.02. Szárazkúti 2. sz. zomboly **BO.** 4120-110]

Szárazkúti III. zomboly (Vöröshegyi-zomboly). [A hely-leírás szerint „Szárazkúttól 330° irányban 300 m-re 5 m mély szűk kis zomboly – Vértes László említi cikkében”. Mi sokáig eredménytelenül kerestük, melyhez járult a megtévesztő „Vöröshegyi” helymeghatározás is. Rónaki 1965. **R.** 4124-520.05 A feltételezett helyének közelében 1965-ben talált és fotókkal is dokumentált „Vak-zomboly”-ra, [R.4124-520.06], – mely végül a 2001-ben történt munkabavételekor a „Négylevelű-zs.” elnevezést kapta – viszont illik a leírás! Ennek kat. sz: **R.** 4124-520.27]. A 2003 decemberben megtörtént sikeres azonosítást a MKCs Évi jelentésében rögzítettük. A három elnevezés és az eltérő nyilvántartási számok legutolsó variációja fog szerepelni a II. részben közreadandó kataszterben.

Tettyei „barlang” /133 m/ [Ld Rónaki: **Tettyei mésztufa-barlang** /poligon 218 m/ **R.** 4120.01 **BO.** 4120-170 /218 m/]

Várvölgyi kőfülke /2 m/ [**R.** 4130.02]

Zsidóvölgyi III. víznyelő, Zsidóvölgyi víznyelő /Vértes 18 m/ [BETE napló szerint 1937-ben bontották, majd Vértes feltárása után a ”Zsidóvölgyi **Mecsek-víznyelő**-t Kevi csak 4 m mélységűnek találja. Sikertelenül kerestük. Azóta eltömődött.]

Villányi-hegység

Beremendi I. barlang /19 m/ [Ld. Rónaki **Kút-zomboly** **R.** 4153-02]

Máriagyüdi-barlang Gyüdi-barlang /36 m/ [Ld. Rónaki „Macskalyuk” **R.** 4152-02]

Nagyharsányi I. barlang /3,5 m/ [A **Nagyharsányi hegycsúcs barlangja** helymeghatározása Kevi és Sz. P. Z. kataszterében téves! Ld. Rónaki **R.** 4151-09]

Nagyharsányi II. barlang /10 m hosszú, 5 m mély/ [A Nagyharsányi hegycsúcs ürege helymeghatározása itt is fordítottan tájolt. **R.** 4151-10]

Nagyharsányi III. barlang /3 m/ [**Régi-barlang** **R.** 4151-01]

Nagyharsányi kőbánya lerobbantott barlangja /20 m/ [A bányaművelés által 1954-ben feltárult, majd megsemmisült zombolyról Kevi fotókat készített. Nem tudtuk azonosítani a helyét, így nyilvántartásba sem vettük].

Siklói I. barlang, a siklói vár kútjának I. barlangja /4 m/ [**R.** 4154-01]

Siklói II. barlang, a siklói vár kútjának II. barlangja /6 m/ [**R.** 4154-02]

[**Megjegyzés:** A kataszterként felhasznált Kevi-féle cédula-katalógusban és a gépirásos tanulmányban nem minden objektum szerepel egységesen. Egyikben-másikban valamelyik hiányzik, vagy eltérő névvel található. Természetesen a két anyag ötvözeté került itt leírásra. A tanulmányban – ami fellelhető a Baranya megyei Könyvtárban is – korrekte módon közli az általa személyesen nem ismert objektumokat, valamint a további – névvel nem jelölt – csoportjuk által (Nevesítve: Andrásy Gyula, Dobos Dezső, Kevi László, Urbán Aladár, Vass Béla) munkába vettek. A dolgozat I. fejezete „A Mecsek hegység barlangjai”. Ebben a barlangok felsorolását megelőzően általános képet ad, összehasonlítva az aggteleki és a bükki karszttal. Az Abaligeti-barlang leírásánál – 4-5. old. – közli a méreteit, miszerint: ismert hossza 649 m, ebből a főág 467, a keleti mellékág 40 m, a nyugati mellékág 71 m, az omlásos járat 71 m. Utóbbi 1954 nyarán történt feltárájáról is számot ad. A 7. oldalon

tárgyalt 3 zomboly irány és távolsági adata téves (feltevésünk szerint a korabeli 25 ezres térkép használata miatt), így helymeghatározásuk sok nehézséggel járt. A tárgyat 34-ből csak kevés objektumot nem sikerült fel-
lelni a bejáratuk eltömődése miatt. (Ezekre – ld. fent – utalás történt.) A 13. oldalon beszámol a BETE naplóban
felsorolt barlangokról, melyeket – mint írja – nem sikerült helyszínen azonosítani. Ezek: „Kétágú-völgy oldalán
lévő zomboly”, „Repsz-zomboly”, „Mecsek Egyesület zomboly”, és a „Mecsek víznyelő”. A következő
két oldalon a feltárási lehetőségeket vizsgálja, köztük a Gubacsos-víznyelő 1955-ben történt sikeres festéséről
is tájékoztat. Továbbiakban még a II. fejezet: „A Villányi hegység barlangjai” a 16–19. oldalon 8 objektumot
ismertet. Ezen felül az általános értékelés közben említi a Nagyharsányi kőbányában 1954-ben feltárt, majd
lefejtett 20 m-es aknabarlangot Ezt a következő kataszterben mint újabbat szerepeltettem. **Kevi kataszterében
34 + 8 barlangleírás szerepel** – nem számítva a BETE nap-lóból említettek. A Kadić kataszterében szere-
peltetteket leszámítva tehát **25 újabb objektumról** találunk itt tudósítást.]

1956-1961 Szabó Pál Zoltán publikált katasztere

[Kevitől átvett, a fentiek kivüli újabb objektumok]

Cigányhegyi sziklaüreg /4 m/ [R. 4124-310.03]

Gubacsos víznyelő [Bontását Kevi L.–Vass B. kezdte és sikeres víznyomjelzést végeztek. A Pro Natura csoport
1990-ben 60 m-ig jutott. R. 4124-715.3/1 **Gubacsos-víznyelőbarlang** BO. 4120-47/60 m, 8 m mély/]

Jakabhegyi Remete-barlang [A **Jakab-hegyi Remete-barlang**-ot Eszterhás felmérte, 10,6/+2,2 m]

A Bányaiipari Technikum Koch L. vezette barlangkutató csoportja által feltárt zomboly /50 m/ [**Jószerecsét-
aknabarlang** bontásával az MKCs 4 méterrel mélyebbre jutott. Ld. Rónaki 1970. Azóta bejárata beomlott. R.
4124-405.02 BO. 4120-97/65m, 52 m mély/.]

Szárazkúti zombolyok: [Az „Sz-1,-2” nyelők, és az „-5-6” jelű zombolyok Kevinél már szerepeltek. Az itt
jelöltekről a szerző kevés információt adott.]

„Sz 3” -jelöléssel /5-10 m ?/ [Sokáig nem tudtuk beazonosítani. Ld. előző kataszterben **Négylevelű-zs.**]

„Sz 4” -jeléssel /5-10 m ?/[Kevinél **Szárazkúti-II.-zs.**]

„Sz 7” jelöléssel /24 m/ [Rónakinál **Sasréti-zomboly** elnevezéssel szerepel. R. 4124-625.01 BO. 4120-73]

„Újabb víznyelő” /6 m/ „Sz 2” vel jelölten. [Vass Béla közlése alapján Kevivel együtt bontották. Javaslatára
Rónaki „Cholnoky” **Dongó-nyelő**-ként tartja nyilván. Bejárata eltömődött. R. 4124-520.25]

Viganvári nyelő, Nyárás-völgy felső nyelője, Nyárás völgyi nyelő [Bontása mintegy 0,5 m-ig 1966-ban sikeres
víznyomjelzéssel, majd a Pro Natura csoport a bontásával 1997-98-ban 25 m feltárt hosszal 14 m mélyre ju-
tott. Rónaki kataszterében* így a **Nyárás-völgyi-víznyelőbarlang**-ként szerepel. R. 4121-520.01. BO. 4120-
31.]

Villányi-hegység

Nagyharsányi-hegy (Szársomlyó) keleti végén a köfeytőben 1959-ben feltárt aknabarlang /9. ábrán 5½ m
mély/. Ez a **Művésztelepi-zomboly** [Azóta eltömték. Ld. Rónaki 1978 R. 4141-08].

[**Megjegyzés:** E tanulmányban, mely az első Dél-dunántúli nyomtatott karsztkataszter, a Mecsekből és a Vil-
lányi hegységből **37 + 8 = 45 barlang leírását találjuk**. Ezek közül több szerepel az előző két kataszterben, így
itt csak összesen **10 újabb objektumot** soroltam fel, de ezek között a 37 barlanghoz 2 köfülkét és egy később
barlang méretűvé kibontott víznyelőt is beszámítottam. Mindezek ismertetése mellett néhány kiegészítéssel
élek. A Zsidóvölgyi-zomboly nem szerepel Sz. P. Z. kataszterében, mert Kevi L. dolgozatába se került be a
cédulakatalógusából. Ebből kiderül, hogy kataszterének alapját Kevi mély munkája képezte. Ez mellett Kevitől
nem vette át a „Mélyvölgyi rókaluk”-at, mely Vértesnél is szerepel. A bevezető oldalt és az áttekintő földtani
térképet követően 2 oldalon bőségesen ismerteti az Abaligeti-barlangot, majd a 8. oldalon újra visszatér e bar-
lang további jellegzetességeinek taglalására. Az Abaligeti-barlang szifon kutatását ismertető szöveg, miszerint
„Keresztül jutott”, téves (p. 6.) A Viganvári-nyelő festéséről is beszámol. Ezen kívül még néhány jelentősebb
barlangnál (Vízfő, Kőlyuk, Mély-völgy) találunk részletes ismertetőt. A Vízfő leszivásakor – Kessler személyes

közlése szerint – nem bújtak be a szifon mögötti barlangba, csak „benéztek”. A 8–9. oldalon említett „V 3” nyelő festése valójában a „V 4”-el azonos. A 3. ábrakénti Vértés-féle térkép tájolása hibás. Az „É” jel valójában „D”. A 14. oldalon a Mélyvölgyi kőfülke alatti „kisebb forrás” valójában a 28 sorral felette tárgyalt „...eltömődött barlang”-gal azonos. A 16. oldalon „Hajdani víznyelők” meghatározás pontatlan. A Hunyadi út 88. sz. telken valójában egy hajdani forrásbarlang található. Rónakinál „Pince-barlang” névvel. A „Mecseki karszt barlangjai” fejezethez (p. 5–17.) 2 áttekintő térkép, 4 barlangrajz és 5 fotó tartozik. „A Villányi hegység barlangjai” fejezethez egy áttekintő földtani térkép, egy földtani metszet és egy barlangrajz tartozik. A 19–20. oldalon bőséges irodalomjegyzék tanulmányozható.]

Az I. rész értékelése

E kezdeti munkák közül Kadić 1952-ben készült gépiratos katasztere 8 barlang méretű üreget ismert. Kevi 1956-os gépiratos anyagában a Mecsekben 34, a Villányi-hegységben pedig 8 barlang leírása szerepel; míg az első publikált kataszter, Szabó Pálk Zoltán munkája, 37 + 8, azaz összesen 45 barlangot tárgyal. Tekintve, hogy a három kataszteri összeállításban alfabetikus sorrendben leírt objektumok a II. részben – ami összesített kataszternek készül – egyes barlangoknál névváltozás történt, így alább az új sorrendi felsorolással összegezhetjük az I. részből nyilvántartásba vett barlangokat a használandó elnevezésükkel.

A **Mecsek hegység**ből barlangnak számító 43 objektum leírását adjuk itt közre. Ezek:

Abaligeti-bg., Barnakő-bg., Büdöskúti-zs., Cigányhegyi-akna-bg., Cigányhegyi-sziklaüreg, Cigányhegyi-zs., „Sz-2-ből új el-nevezéssel: Dongó-ny., Goricai-zs., Gubacsos-vny., Hosszú-cseri-zs., Jakabhegyi-Remete-bg., Jószerencsét-aknabg., Kantavári-sziklaüreg, Kétágú-völgyi-zsomboly, Kis-füstös-lik, Kispap-lik, Kovács-szénajai Füstös-lik, Kozári-barlang, Mánfai-kőlyuk, Mecsek-vny., Megyefai-zs., Meleg-mányi-vízfolyásos-bg., Mélyvölgyi-kőfülke, Mélyvölgyi-kőfülke-vizesbg.-ja, Mészégető-források-bg.-ja, Nagymély-völgyi-zs., Nagymélyvölgyi II.-zs., Nyáras-völgyi vnybg., Orfű-hegyi-zs, Orfűi Vízfő-bg., Pince-bg., Rókalyuk, Szárazkúti I.sz.-vny., Szárazkúti II.sz.-vny., Szárazkúti I. sz.-zs. új névvel: 168-as zs., Szárazkúti II. sz.-zs., Szárazkúti III. sz.-zs.-ből új névvel: Négylevelű-zs., „Sz-7”-zs.-ből új névvel: Sasréti-zs., Tettyei-mésztafa-bg., Török-pince, Vár-völgyi-kőfülke, Zsidóvölgyi-Ördöglyukak.

A **Villányi hegység** 10 barlangja (1-nek a helymeghatározása lefejtése miatt már nem azonosítható):

Beremendi-Ördöglyuk, Kút-zs. (Beremenden), Máriagyüdi-bg., Művésztelepi-zs. (a Szársomlyó felhagyott K-i köfajtájában), Nagyharsányi hegycsúcs bg.-ja, Nagyharsányi hegycsúcs-ürege (nem barlang!), Nagy-harsányi kőbánya lerobbantott bg.-ja, Régi-bg. (a Nagyharsányi-kőbányában), Siklósi I. sz. bg. (a vár kútjában), Siklósi II. sz. bg. (a vár kútjában).

IRODALOM

A hivatkozott forrásmunkák vázlatos összeállítása az előfordulásuk sorrendjében történt.

KADIĆ OTTOKÁR: *A Kárpát-medence barlangjai I. rész*. Baranya vármegye p. 390–411. Kézirat MÁFI Budapest. 1952.

GEBHARDT ANTAL–OPPE SÁNDOR: *Az Abaligeti barlang*. Pécs. 1959.

KEVI LÁSZLÓ: 1955 február 26. *Mecsek-hegység és Villányi-hegység barlangkataszter*. Pécs. 24 + 9 lap. (Kézzel írt cédulakatalógus Bertalan K.-1961- és Rónaki L.-1964/65- kiegészítő megjegyzéseivel) valamint „Dél-dunántúli barlangok” Pécs 1955/56 gépirással 20 oldal + függelék az ábrák és fotók listájával 4 oldal.

OSZANICH GYULA: *A barlangkutató osztály 1930 évi jelentése*. Mecsek Egyesület Évkönyve. 1930.

RÓNAKI LÁSZLÓ: *Terepi füzetek* 1. sz. (1965)–12 sz. (2003)

RÓNAKI LÁSZLÓ. *Irat rendező „A/5” füzös cédula katalógus I. II. sz. (A terepi füzetekből történt átirások is.)*

RÓNAKI LÁSZLÓ: *A Mecsek hegység karsztobjektumainak és víz megjelenéseinek katasztere*. Pécs. 1980–84. [Kataszteri számra történő utalás* ld.pl.Abaligeti-bg.-nál: R.4121.000.00]

RÓNAKI LÁSZLÓ: *Az orfűi Vízfőforrás-barlang feltárt szakaszának földtani viszonyai*. Karszt és Barlang 1962 II.

POKORNY FERENC: *A Mecsek barlangjai*. Turisták Lapja 1938. 2.sz.

- LAKI LAKENBACH GYULA: *BETE (Budapesti Egyetemi Turista Egyesület) barlangnaplója*. kézírás I. köt. Mecsekről. 1931-1938. p. 121-125.
- RÓNAKI LÁSZLÓ: *Kivonat a Ny-mecseki barlangkataszterből*. Kézirat 2001. 02. 23. p.18.
- GÁL BENEDEK: *A Barnakő barlang*. 2001. Pécs p.19 + mellékletek (A Földtani Örökségünk ... pályázaton a MÁFI Szakkönyvtárának külön díját nyerte.)
- VÉRTES LÁSZLÓ: *A Mélyvölgyi kőfülke...* Földtani Közlöny. 1952.
- Rónaki L.: A kovácsszénájai Füstös-likak komplex kutatása és barlangtani vonatkozásai = *Folia Comloensis*, Tom.10:5-20 (2001)
- RÓNAKI LÁSZLÓ: *Terepfüzetek 1–13 (1965–2004.) MKCs Évi Jelentések (1973-2003)*
- RÓNAKI LÁSZLÓ: *Újabb barlang feltárása Abaligetén*. Karszt és Barlang. 1962 I.
- RÓNAKI LÁSZLÓ: *Hévízes barlangüregek és a termákvíz feltérésének helyei a pécsi Mecsekben*. Karszt és Barlang 1969.I.
- RÓNAKI LÁSZLÓ: *Pincebarlang a pécsi Tettye-karsztforrás mésztufájában*. Karszt és Barlang 1976. I–II.
- RÓNAKI LÁSZLÓ: *A Villányi-hegység és a Beremendi-rög barlangjai*. Beremend Nagyközség Önkormányzata 2000. 01.
- SZABÓ PÁL ZOLTÁN: *A Mecsek és Villányi hegység barlangjai*. Karszt és Barlangkutatás 1961.I.
- ESZTERHÁS ISTVÁN: *A Jakab-hegy barlangjai*. 1998. Kézirat 10 old.+ 8 rajz.
- RÓNAKI LÁSZLÓ: *A Vízfő-forrás és barlangjának kutatása*. Karszt és Barlang 1970. I.
- RÓNAKI LÁSZLÓ: *A Villányi hegységi karszt vízföldtani és szpeleológiai viszonyai II. rész*. A Villányi hegységi karszt - Kézirat. Pécs 1978. december. [A kataszteri számra történő utalás* pl. Beremendi-Ördöglyuk R. 4153-01]
- RÓNAKI LÁSZLÓ: *A Mecsek hegységi karszt II. Kötet*. 1979. dec.
- KVM Természetvédelmi Hivatal Barlangtani Osztály 2003 június 27.-i nyilvántartása a „4120 kataszteri egység barlangjai”-ról.[ld. pl. Abaligeti-barlang BO. 4120-1 **]

***Rónaki által használt kataszteri számozás** poláris koordináta rendszerben történik, ahol az első számcsoport utal a kataszteri egységre, pl. nagy karsztforrásra, kis területegységre, vagy nem karsztos objektumokra. Az egyes vízgyűjtők karsztforrásait origóként tekintve az északi iránytól a 360° 10 sávra bontott nyalábjai, illetve a távolság vonatkozásában pedig 500 m-es cikkelyekben lévő objektumok sorszámozása. Az Abaligeti-barlang példája: R. 4121.000.00., vagy a vízgyűjtő területén található Nyáras-völgyi-víznyelőbg. számozását ld. előbbieken. A kataszteri szisztema részletes ismertetése a II. rész külön fejezetében lesz található.

****A Barlangtani Osztály országos kataszterében** a területfelosztásból csak a nagy terület egységre (Mecsek v. Villányi hg.) utaló számcsoport és a kötőjel utáni sorszám használatos.

Összeállította:
Rónaki László
2003 okt. -2004